

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
1.1. Metode	1
1.2. Problemformulering	1
1.3. Begrebsafklaring	2
1.4. Uddybning af problemformulering på baggrund af begrebsafklaringen	3
1.5. Opgavens struktur	3
2. Første hoveddel: Luther, Cavanaugh og Wikström	4
2.1. Luther	5
2.1.1. Dåben	5
2.1.2. Nadveren	6
2.2. Cavanaugh	7
2.3. Wikström	10
2.4. Delkonklusion	14
3. Anden hoveddel: Alan Hirsch	15
3.1. Jesus er Herre	16
3.1.1. Kristologi	16
3.1.2. Implikationer af kristocentrisk monoteisme	17
3.2. Gøre disciple	18
3.2.1. Discipelskab som afgørende grundpille	18
3.2.2. Legemliggørelse af evangeliet	19
3.3. Delkonklusion	19
3.4. Konkrete greb	20
3.4.1. Kulturens udfordring til discipelskabet	21
3.4.1.1. Forbrugerisme	21
3.4.1.2. Det kristne fællesskab	22
3.4.1.3. Familien	22
3.4.2. Seksualitet og discipelskab	23
3.4.3. Discipelskab og evangelisering	24
3.5. Delkonklusion	25
4. Syntese	26
5. Konklusion	27
5.1. Metode bevidsthed	27
5.2. Konklusion på problemformulering	28

6. Perspektivering	29
7. Abstract	31
8. Litteraturliste	32
8.1. Grundpensum	32
8.2. Særpensum	32
8.3. Supplerende pensum	32

1. Indledning

I dette bachelorprojekt vil jeg arbejde med begrebet discipelskab. Ordet discipelskab har de seneste år været svaret på mange spørgsmål for eksempel, hvordan bliver kirken mobiliseret til mission? Selvom det er et ord, der bruges flittigt både i de enkelte menigheder og i kristen litteratur både i den faglige og i den opbyggelige, så er det stadig et ord, hvor den klare betydning endnu ikke er tydelig. Derfor vil jeg i denne opgave give mit bidrag til, hvordan discipelskabsbegrebet kan forstås.

1.1. Metode

Min opgave bliver en syntese, som skal afdække, hvad discipelskabsbegrebet indeholder. Da det er en syntese, jeg forsøger at konstruere, bruger jeg en del plads til de fire forskellige bidragsydere, der på forskelligvis giver værdifulde inputs til begrebet discipelskab, og som til sammen skaber en balanceret forståelse af begrebet. Tre af bidragsyderne er valgt på baggrund af mit grundpensum. Alan Hirsch som er den fjerde bidragsyder, har jeg valgt på grund af denne opgaves kontekst.

1.2. Problemformulering

For at kunne give dette bidrag har jeg rejst følgende spørgsmål: *Hvad indebærer en kristocentrisk teologi for forståelsen af discipelskab?*

Jeg mener, at dette spørgsmål er helt afgørende at stille for at indfange, hvordan emnet discipelskab kan forstås forskelligt. Svaret på dette spørgsmål kan for mig at se hjælpe ens egen tradition med at få afdækket styrker og svagheder ved ens discipelskabsforståelse.

1.3. Begrebsafklaring

Med begrebet kristocentrisk teologi mener jeg, at teologien altid tilstræber sig at rumme det Kristus har gjort for mennesket, og det Kristus kalder hvert menneske til at gøre igennem kirken. Med denne forståelse læner jeg mig op af Luther. I sin tekst *En lille vejledning om, hvad man skal finde i evangelierne* fra 1521 forklarer Luther, hvordan han i evangelierne finder Kristus som gave (TT 1994, 177), og hvordan han også finder Kristus som forbillede (TT 1994, 175). Luther udtrykker, at Kristus som forbillede er den *ringeste* side af evangeliet, og det egentlige evangelium består i Kristus som gave (Ibid.). Med Kristus som gave sigter Luther til, hvordan den kristne har Kristi gerning som fundament for sin frelse. Det er igennem Kristi gerning, at mennesker bliver frelst. Dermed er det Kristus som gave og modtagelsen af gaven, der gør et menneske til en kristen (TT 1994, 177). Når et menneske har modtaget Kristus som gave, er det i stand til at modtage Kristus som forbillede uden, at denne modtagelse fører til lovtrældom. Derfor er det helt afgørende for Luther at accentuere Kristus som gave, inden han går til Kristus som forbillede. Kristus som forbillede hjælper den kristne til at handle som en kristen, eller her i opgaven til en discipel, men det er ikke denne side af evangeliet, der gør vedkommende kristen (Ibid.) Med dette advokerer Luther for, at rækkefølgen i evangeliet først og fremmest er Kristus som gave, og dernæst er Kristus forbillede. Disse to sider i evangeliet er for Luther dog til stede i det ene og samme evangelium. Der er ikke et evangelium, som indeholder Kristus som gave og et andet, der indeholder Kristus som forbillede (TT 1994, 173). På baggrund af denne korte begrebsafklaring er det afgørende for mig at understrege, at en kristocentrisk teologi indeholder både gaven og forbilledet, og der, hvor det ene savnes, der er der en side af evangeliet, der er fraværende.

1.4. Uddybning af problemformulering på baggrund af begrebsafklaringen

Umiddelbart kan min problemformulering for denne opgave lyde som dobbelt konfekt, da der i ordet discipelskab lyder en grundtone af, at Jesus er en central aktør. Dertil vil jeg pege på min ovenstående definition af kristocentrisk teologi. Med den i mente har jeg en fornemmelse af, at i forskellige sammenhænge indeholder discipelskabet enten kun Kristus som gave eller kun Kristus som forbillede. Hvis dette er tilfældet, så betyder det ikke for mig at se, at Kristus er fraværende i sådanne forståelser af discipelskab, men det betyder, at der kan være en skævvridning i forhold til Det nye Testaments tale om discipelskab¹. Derfor tænker jeg, at min problemformulering er relevant, når der tales om discipelskab, for hvis ikke discipelskabet indeholder begge aspekter af evangeliet, så vil det få konsekvenser for de praksisser, der kommer på baggrund af ens discipelskabsbegreb. Min opgave kommer indirekte til at berøre spørgsmålet, hvad er evangeliet.

1.5. Opgavens struktur

Min opgave vil falde i to hoveddele. I den første hoveddel vil jeg med afsæt hos **Martin Luther**, **William T. Cavanaugh** og **Owe Wikstöm**, som hver især giver sit bidrag til, hvad discipelskab indeholder, udfolde indholdet i kristocentrisk teologi. For Cavanaugh gælder det, at han står i en anden kirkelig og teologisk tradition end den lutherske. Cavanaugh skriver i en katolsk kontekst. Andre kirkelige traditioner kan gøre ens egen tradition opmærksom på blinde vinkler og mulige faldgruber. For mig at se kan en anden tradition berige ens teologi. Det er en af årsagerne til, at jeg gør brug af Cavanaugh i denne del af opgaven.

¹ Et litterært eksempel, hvor denne fornemmelse er blevet bekræftet, er i bogen: *The Meaning and Cost of Discipleship* af Vinay Kumar Samuel. Samuel er indisk teolog, og i denne bog er hans hovedpointe, hvordan discipelskab medfører, at den enkelte kristen tager ansvar for den

I den anden hoveddel vil jeg med afsæt i Alan Hirsch reflektere over, hvordan hans discipelskabsparadigme hænger sammen. Hvilke styrker har det, og hvilke svagheder har det? Alan Hirsch var hovedtaler på DanskOases konference LederOase² i januar 2015. Derfor er det oplagt for mig at undersøge ham, da denne opgave også skrives ind i en DanskOase sammenhæng.

Derefter vil jeg sammenfatte den syntese, som jeg på baggrund af de fire bidragsydere har prøvet at sammenfatte. Derefter konkluderer jeg på den metode, som jeg har brugt i opgaven og på min problemformulering. Slutteligt giver jeg en perspektivering i forhold til, hvad min konklusion på problemformuleringen betyder i praksis.

2. Første hoveddel: Luther, Cavanaugh og Wikström

I denne første hoveddel af min opgave vil jeg belyse forskellige teologiske elementer, som til sammen giver en kristocentrisk teologisk discipelskabsforståelse. Med disse teologiske elementer er jeg opmærksom på, at de ikke har udtømt indholdet af, hvad man kan sige om en kristocentrisk discipelskabsforståelse, men jeg har udvalgt disse, da jeg finder dem særligt afgørende i en sådan discipelskabsforståelse.

Jeg vil først se på, hvordan Luther tænker om sakramenterne dåb og nadver. Med dette vil jeg udfolde Kristus som gave. Dernæst vil jeg se på, hvordan nadveren også indeholder perspektivet Kristus som forbillede. Hertil vil jeg gøre brug af William T. Cavanaugh, som skriver i en katolsk kontekst. Efter at have arbejdet med Luther og Cavanaugh vil jeg gå til Owe Wikström. Wikström bringer elementet discipelskab som en relation til Kristus i spil. Wikströms måde

² LederOase er en konference for alle i DanskOases netværk, der på forskellig vis beskæftiger sig med lederudrustning. Den afholdes årligt i København. Hvert år har konferencen forskellige temaer. <http://www.danskoase.dk/konferencer/lederoase/> d. 11 maj 2015 kl. 13.50

er en særegen, da han i høj grad trækker på oldkirkens tradition og visdom, og dermed minder han mig om, at troen på Gud er en relation, og sådan har det altid været i den kristne tradition.

2.1. Luther

I indledningen til denne opgave redegjorde jeg for, hvordan Luther på en fin måde har nedfældet en definition af, hvad kristocentrisk teologi betyder. Jeg vil nu udfolde ved brug af Luthers lære om dåben og nadveren, hvordan Luther forstår Kristus som gave. Både for dåben og nadveren gør det sig gældende, at disse to sakramenter bliver praktiseret i discipelfællesskaber, da de hører sig til i menighedslivet. På den måde er det hele menigheden, der får forkyndt Kristus som gave, og dermed er det hele menigheden, der kan blive grundfæstet i, hvad Gud har gjort enkel person.

2.1.1. Dåben

I afsnittet om dåben i Den store Katekismus redegør Luther for, hvordan det er Gud, der handler i dåben (Grane 1996, 150). Dåben er for Luther det sted, hvor den kristne bliver optaget i den kristne menighed (Grane 1996, 144). Dog er dåben ikke blot et rite, hvor mennesket bliver en del af den kristne familie, men dét at blive døbt i Guds navn betyder, at den døbte bliver døbt af Gud selv og ikke kun af mennesker (Grane 1996, 145). Grunden til, at man skal lade sig døbe, er, at man bliver døbt til frelse (Grane 1996, 148). Frelse for Luther indbefatter, at mennesket bliver befriet fra synd, død og Djævel. Mennesket kommer ind i Kristi rige, og de skal leve evigt sammen med ham (Ibid.). Dåben er for Luther tæt knyttet til Kristus som gave, for igennem den bliver noget ydre knyttet til troen, som ikke er synlig. Det ydre hjælper den kristne til at gribe troen (Grane 1996, 149). Dermed understreger Luther, at en dåb uden tro frelser intet menneske, da troen er afgørende for mennesket til at forså, hvilken frelsende gave dåben er (Grane 1996, 150). Dog

ligger dåbens kraft til frelse ikke i troen, men den ligger i de ord, som bliver sagt ved dåben, for det er Guds ord, der bliver talt til den døbte (Grane 1996, 153). Troen er ikke årsagen til, at dåben bliver givet, men troen modtager den gave, der er i dåben (Ibid.).

For Luther har dåben den daglige betydning, at livet for en kristen er en daglig dåb. Dette skal forstås således, at i dåben dør det gamle menneske i en, og det nye menneske opstår. På samme måde skal der i et kristenliv være denne virkelighed i det daglige. Det gamle menneske, den gamle Adam skal dø dagligt for, at det nye menneske kan leve (Grane 1996, 155n-156øv). Med dette knytter Luther Kristus som forbillede på Kristus som gave. Konsekvensen ved at modtage gaven er, at modtageren bliver forvandlet til at ligne Kristus. Luther slutter sin kommentar til dåben ved at understrege, at det er alt afgørende for ens identitet som kristen at huske på, hvem der har gjort en til kristen. Det er Gud, der har handlet igennem dåben, og dermed givet den kristne del i fællesskabet med sig og med sin kirke (Grane 1996, 158).

Dåben bliver i forhold til discipelskabet det sted, hvor den kristne får sin identitet, eller sagt på en anden måde: I dåben bliver der med en særlig begivenhed i ens liv lagt et fundament for ens tilhørsforhold til Jesus.

2.1.2. Nadveren

Efter, at Luther har udfoldet, hvad dåben indeholder, og hvad den betyder, udfolder han, hvad nadveren indeholder, og hvad den betyder for den, som modtager sakramentet. Luther understreger, hvordan nadveren er Kristi sande legeme og blod, selvom det modtages i brød i og vin (Grane 1996, 160). Ligesom med dåben er det Guds ord, der afgør, hvad nadveren er. Både dåben og nadveren bli-

ver defineret af det objektive³, og ikke menneskets egen subjektive holdning til de to sakramenter (Ibid.).

I nadveren modtager den kristne syndernes forladelse. Dermed tænker Luther, at nadveren er et måltid, der nærer og styrker det nye menneske (Grane 1996, 162). Nadverens funktion, den at give syndernes forladelse, sker kun på baggrund af, at nadveren bliver modtaget i tro (Grane 1996, 164). Nadveren er givet til Jesu disciple, så derfor skal det være en disciplin for dem at gå til nadver (Grane 1996, 166). Denne disciplin skal ikke være motiveret på baggrund af tvang fra mennesker, men den skal motiveres af, at den kristne har brug for at styrke sig imod kampen med sit eget kød og mod Djævlen (Grane 1996, 170). Nadveren er det andet sakramente, som hjælper den kristne med at blive bevaret i troen. Nadveren gives til den kristne, fordi Jesus har sagt, at han rækker sig selv til den, der modtager ham i tro. På den måde bekræfter nadveren den gave, Kristus er for det enkelte menneske.

Hvor dåben er den ene begivenhed, der ligger fundamentet for ens tilhørsforhold til Gud, så bliver nadveren det løbende sted, hvor disciple bliver styrket i deres tilhørsforhold til Jesus.

2.2. Cavanaugh

I ovenstående har jeg forsøgt at udfolde, hvordan aspektet Kristus som gave kan komme til udtryk i discipelfællesskaber. Jeg mener, at den lutherske tradition bidrager til at sætte det enkelte menneske i frihed, da Kristus som gave virkelig er en frihedsgave. Når Kristus som gave giver den kristne frihed, så er det aktuelt at spørge, hvad skal denne frihed bruges til? Dertil inddrager jeg William T. Cavanaugh som i en refleksion over nadveren, og dens rolle i menigheden peger på, hvordan nadveren kan afspejle, at Kristus også er forbillede for menigheden.

³ Med det objektive mener jeg, hvad Gud i gennem Bibelen har sagt, han vil gøre i nadveren.

William T. Cavanaugh er katolik, og han skriver med bogen: *"Torture and Eucharist: Theology, Politics, and the Body of Christ. Challenges in Contemporary Theology"* i en katolsk kontekst i Chile. Dermed er jeg bevidst om, at der er et andet nadversyn i spil i forhold til det lutherske. Dog mener jeg ikke, at Cavanaugh's nadverforståelse er til hindring for denne opgaves mål nemlig at se på, hvad kristocentrisk teologi indeholder, og hvordan det påvirker forståelsen af discipelskab.

Jeg vil nu ved at trække de vigtigste pointer fra Cavanaugh's kapitel: *The true body of Christ* fra den overstående nævnte bog vise, hvordan Cavanaugh tænker, at nadveren konkret kan afspejle, at Kristus er forbilledet for menighedens liv og praksis. I kapitlet: *The true body of Christ* giver Cavanaugh en teologisk refleksion over nadveren og dens betydning, derefter bruger han et kapitlet: *Performing the body of Christ* til at placere nadveren i Chiles historie i forhold til, hvordan kirken har anvendt nadveren som et modsvar på den tortur og terror, som regimet i Chile udførte. Jeg anvender ikke dette kapitel, da det vil blive en for historisk gennemgang. Dog vil jeg blot nævne, at kapitlet sætter kød på det teologiske skelet, som Cavanaugh bygger op i kapitlet forinden.

Den første pointe, jeg vil trække frem fra Cavanaugh's teologiske redegørelse for nadveren er, hvordan han forstår Kristi legeme på tre måder. Den første måde at forstå Kristi legeme, er ved at huske på Jesu historiske legeme. Den anden måde er Kristi legeme, som gives i nadveren. Den sidste måde at forstå bibelens tale om Kristi legeme er ved at huske, hvordan menigheden er Kristi legeme i dag (Cavanaugh 2000, 212). Cavanaugh peger på, hvordan der i oldkirken var en tæt sammenhæng mellem menigheden som legeme og nadveren. Denne sammenhæng beror på, at i nadveren bliver den nuværende menighed knyttet med alle tidligere menigheder, og deri opstår der et mysterium (Ibid.) Denne sammenhæng er ifølge Cavanaugh blevet adskilt igennem forskellige historiske begivenheder. Blandt an-

det fik adskillelsen mellem kejsermagten og pavemagten en konsekvens for nadverforståelsen (Cavanaugh 2000, 217). En anden afgørende begivenhed, som har ændret forståelsen for nadveren, var, at nadveren blev gjort til et spektakulært måltid, hvor fokus blev på brødets og vinens forvandling frem for, hvordan menigheden blev en del af Kristi legeme (Cavanaugh 2000, 213). Med særligt disse to begivenheder mistede kirken sit greb til at være en kritisk ryst i forhold til magthaverne (Cavanaugh 2000, 221).

I afsnittet *Re-membering Christ* ønsker Cavanaugh at pege på, hvordan nadveren former de kristne til at være det sande Kristi legeme, som er en *mod-disciplin* til terror (Cavanaugh 2000, 229). Måden de kristne bliver sådan er ved at indtage Kristi legeme (Cavanaugh 2000, 231). Deltagelsen i nadveren betyder for de kristne, at ligesom Kristus var føde for verden; brudt for verden og givet for verden, sådan skal kirken være det i dag (Cavanaugh 2000, 232). Dette bliver den anden pointe for mig, at igennem nadveren lærer kirken, hvilken rolle den har for verdenen. Det er i nadverens tilknytning til det historiske, dét som Jesus var; det nutidige, den nuværende kirke; og det fremtidige, længslen efter Kristi genkomst, som oplyser kirken om, hvilken rolle den skal spille i det nuværende samfund.

Med disse to pointer i mente reflekterer Cavanaugh over, hvornår kirken er synlig. Han påpeger, at det sted, hvor kirken eller den lokale menighed er synligst, er i nadverfællesskabet (Cavanaugh 2000, 235). Denne synlighed skal fremstå i enhed. Nadveren skaber enhed, men den kræver også enhed (Ibid.). Denne enhed bliver brudt, hvis de, der udfører tortur⁴, deltager i nadveren, og dermed er en del af Kristi legeme. Kristus blev selv tortureret, og det vil skabe disharmoni, hvis de, der torturerer er en del af hans legeme (Cavanaugh 2000, 247). Cavanaugh opsummerer ved at sige, at

⁴ Grunden til at Cavanaugh fremhæver denne forbrydelse, skyldes den kontekst han skriver i, hvor den chilenske kirke ekskommunikerede de, der handlede sådan. Dette kan læses i kapitlet: *Performing the body of Christ* i samme bog.

igennem nadverfællesskabet bliver der bygget et synligt socialt legeme, som kan være i stand til at modstå statens strategi i at få kirken til at forsvinde. (Cavanaugh 2000, 251).

Med denne kortfattede gennemgang af Cavanaugh har det været min hensigt at påpege, hvordan nadveren ikke blot afspejler Kristus som gave, men hvordan nadveren i lige så høj grad kan anvendes til at afspejle Kristus som forbillede. Dog vil denne afspejling kræve, at der i den lutherske tradition reflekteres over, hvad nadveren betyder for menigheden, og hvad menigheden symboliserer i det fejrende nadverfællesskab.

2.3. Wikström

I bogen *Det blændende mørke* beskriver Owe Wikström, hvordan den kirkelige tradition har talt om troen på Gud som en relation. Kirken har igennem historien iklædt beskrivelsen med forskellige ord, men essensen har været den samme. Wikström udtrykker, at han med sin bog vil: "forsøge at forstå hjertets teologi (teologi acordis) mere end tankens teologi (teologia mentis), erfaringens teologi (teologi experientialis) snarere end den dogmatiske teologi (teologia intellectualis)" (Wikström 2005, 26). Denne hjertets teologi eller erfarings teologi kan italesættes som en proces, en rejse eller en vandring, som den kristne er på (Wikström 2005, 27). Det er denne vandring, jeg vil udforske i forhold til, hvad en kristocentriske discipelskabsforståelse indebærer.

Wikström udfolder særligt ét perspektiv i forhold til Kristus som gave. Perspektivet viser i sin enkelthed, at gaven ikke er statisk, men det er en gave, som modtageren kan bruge hele livet på at pakke op. Wikström taler om denne gave som en vandring. Udgangspunktet for denne metafor er, at Jesus var selv altid på vandring (Wikström 2005, 115). Denne vandring kaldes hver eneste kristne til at træde ind i, idet Jesus kalder hvert eneste menneske til at følge sig (Wikström 2005, 116). Det at følge Jesus vil for hvert

menneske lede til en indre vandring, hvor der er forskellige faser, som mennesket vil erfare. Disse faser erfares nødvendigvis ikke som en lineær proces, men de kan erfares dynamiske og sideløbende med hinanden. (Wikström 2005, 124). Jeg vil kort gennemgå de forskellige faser for dermed at tydeliggøre, hvordan Wikström giver et vigtigt bidrag til en kristocentrisk forståelse af discipelskab.

Den første fase kalder Wikström for *Savnet*. Det er her vandringen med Jesus begynder for mennesket. For det er her mennesket begynder at erfare, at det er *hjemløst* (Wikström 2005, 133). Dette *Savn* kan erfares som en vemodig glæde over det smukke; et manglende fundament for tilværelsen eller en uforklarlig følelse af skyld. Alt sammen bruger Gud til at kalde sine mennesker hjem til sig (Wikström 2005, 131). Hvis dette Savn skal knyttes an til Jesu kald om at følge ham, så er det afgørende, at mennesket, der bakser med denne erfaring, bliver vejledt mod Jesus, for ellers kan Savnet blive tolket på mange andre måder (Wikström 2005, 135). Derfor er det vigtigt, at mennesket begynder at få kendskab til Bibelen og til fortællingen om Jesus. Både for at blive skarpere på, hvem det er, der savnes, og derfra kan mennesket blive draget imod Kristus (Wikström 2005, 137ned.-138øv.).

Herefter kommer *Forsmagen*. Denne fases kendetegn er, at Gud er vidunderlig og ny. Det er ham, der lever og leder (Wikström 2005, 141). Denne tid er præget af, hvordan Gud dækker ens behov. Guds funktion som forsørger, er snarere i fokus frem for Gud selv (Wikström 2005, 142). Efter en tid vil mennesket erfare, at glæden og begejstringen forsvinder. (Wikström 2005, 144). Her er det vigtigt, at vejlederen beretter om, at det er naturligt, at følelserne svinder ind. Der er ved at ske en proces, hvor "gudsnydelsen" er ved at blive til "guds frygt" (Ibid.).

Den tredje fase kan kaldes en samvittigheds fase. Det er her, at den kristne erfarer, at Gud kræver. I starten kan dette krav lede til aktivisme, som senere bliver til sorg. (Wikström 2005, 147.) Den

aktivistiske periode går på, at man forsøger at gøre det, som Gud kræver. Samtidig har man i denne periode ikke grebet frelsens budskab i hjertet, nemlig det, at Kristus har gjort alt for én. På et tidspunkt vil mennesket erfare, hvordan det ikke slår til i forhold til Guds krav (Wikström 2005, 150). Her er det vejlederens opgave at pege på, at Guds krav som man læser i Bibelen, ikke knytter sig til måden, hvorpå man bliver frelst (Wikström 2005, 153).

Derfra bliver den fjerde fase afgørende, for det er her, det erfares, at nåden bliver skænket af Gud. Denne erkendelse kan ikke komme fra menneskets egen præstation, men den må erfares som en gave, som noget der gives helt udefra (Wikström 2005, 154). Wikström redegør i dybden, hvad det betyder, at Jesus dør på korset, men her vil jeg blot fremhæve den pointe, at Jesus døde som et offer for mennesker. Som offeret bliver Jesus den forsoner, der kan betale for menneskets synd (Wikström 2005, 157). Når den virkelighed bliver tydeligere og tydeligere for en, så bliver religion mindre interessant, og Jesus som person bliver det afgørende (Wikström 2005, 162).

For nogle mennesker kommer der en ny erfaring af Gud. En erfaring som tydeligst kan forklares ved, at man går ind i *følelsernes nat* (Wikström 2005, 163). Denne følelsernes nat indebærer en oplevelse af, at Gud er fraværende, men man tvivler ikke på hans nærvær (Wikström 2005, 164). Det er en tid, hvor der vokser en længsel efter Gud. Denne længsel går dybere end til en følelsesmæssig erfaring af ham eller en erfaring på det intellektuelle niveau (Ibid.). Hele denne nat skal føre til, at ens tillid til Gud bliver dybere. Dette vil sætte mennesket i en dyb frihed, som betyder, at det kan "elske Livet, istedet for forvildet at søge dets mening" (Wikström 2005, 168).

Den anden sidste fase kalder Wikström for *Lyset - Gud blænder*. Det er her, hvor Gud blænder ens mørke. Det er her, hvor mennesket erfarer, at det som der tidligere var tænkt om, at Gud er; ens trøst;

den som kræver; den der er skjult, bliver til, at nu er han "den virkelige af alt virkeligt" (Wikström 2005, 170). Det er her, hvor livet er faldet på plads, hvor det virkeligt er muligt "[a]t elske livet mere end dets mening" (Ibid.). Denne fase er vanskelig at sætte ord på, for erfaringen er dybere end det umiddelbare håndterbare (Wikström 2005, 171).

Igennem denne proces havner mennesket nu i vandringen. En vandring, hvor de ovenstående ting stadig erfares, men det er på et andet niveau. De erfares på et dybde niveau, som kan være vanskelig at beskrive (Wikström 2005, 174). Vandringens overordnede rejse er at komme til at lære: "At elske livet mere end dets mening" (Wikström 2005, 175). Denne vandring har et mål. Målet er et evigt liv med Gud. Målet giver håbet til vandringen lige nu og her (Wikström 2005, 176).

På baggrund af denne korte gennemgang af Wikströms forståelse af den kristne vandring, vil jeg knytte dette perspektiv an til kristocentrisk discipelskab. Wikströms bidrag minder mig om, at discipelskab er en proces, en vandring og ikke en statisk virkelighed. For mig at se, er det Kristus som gave Wikström gør til en dynamisk erfaringsvirkelighed. Det betyder ikke at indholdet eller betydningen af gaven bliver usikkert, men det er måden hvorpå gaven erfares, der gøres dynamisk.

Wikström henviser gang på gang til vejlederne i vandringen. Dette understreger for mig, at det at være på den kristne vandring er ikke noget, et menneske skal være alene, men det må altid være sammen med andre disciple. Discipelskab udleveres ikke alene, men det leveres og gøres sammen med andre.

Det er min fornemmelse, at der har været et stærkt ordforråd i forhold til, hvordan Kristus som forbillede kan opleves og erfares. Det har været godt, men det har for mig at se medført, at i talen om discipelskab, så har der manglet sprog for, hvordan det objektive kan erfares på forskellig vis, og hvordan der til tider erfares forskellige

faser i udpakningen af gaven. Samtidig fastholder Wikström også, hvordan Kristi gerning får indflydelse på ens daglige liv. Verdenen og medmennesker bliver vigtige, fordi ens hjerte griber, at ens liv blot er til låns (Wikström 2005, 175). I og med, at Wikström trækker på hele den kirkelige tradition, bliver hans bidrag understøttet på sådan en måde, at det har ballast. Med ballast mener jeg, at dette element er med til at fastholde, at discipelskab ikke er noget fremmed for klassisk kristentro, men det er en grundlæggende del af den kristne tro. Wikström viser, at når der tales om discipelskab, så tales der om det samme indhold, som kirken altid har talt om, men det er pakket ind i et nyt sprog.

2.4. Delkonklusion

Med Luther, Cavanaugh og Wikström som bidragsydere, har det været min hensigt for nu at udfolde, hvordan Kristus som gave og Kristus som forbillede kan være et greb for en kristocentrisk forståelse af discipelskab. Selvom hverken Cavanaugh eller Wikström konkret gør brug af Luthers sprog i forhold til Kristus som gave og som forbillede, så mener jeg, at begge elementer er til stede hos dem. I luthersk tradition er det min fornemmelse, at bevidstheden om nadverens betydning som gave til menigheden er stor. Dog er det også min fornemmelse, at nadveren som et middel til at forkynde Kristus som forbillede mod uretfærdighed og magtmisbrug, står svagt i traditionen. Derfor er Cavaughns bidrag vigtigt, da det tydeliggør, hvordan der i nadveren er en kristocentrisk teologi. Wikströms bidrag udfordrer begrebet Kristus som gave til, at det kan erfares mere dynamisk end blot en forensisk erkendelse. Dermed opvejer Wikströms bidrag mod den tendens, som jeg ser, der kan være i luthersk teologi, at nåden og livet med Gud kan opleves meget statisk og virkelighedsfjernt. Med baggrund i disse tre tekster, vil jeg midlertidigt konkludere, at en kristocentrisk teologi medfører, at når discipelskab skal defineres, så er det først og

fremmest ud fra det fundament, som ens tilhørsforhold til Kristus er bygget på. Det ses tydeligt i Luthers tanker om dåben. Derefter erfares troen og livet med Gud på en dynamisk måde. Denne erfaring medfører, at i sidste ende så er der også et aspekt af discipelskabet, som vil føre til, at den kristne kæmper for retfærdighed og sandhed. Den kamp kæmper man ikke alene, men den kæmper man sammen med sine med disciple, så man står sammen som den enhed, som Kristus har kaldet kirken til at være⁵.

3. Anden hoveddel: Alan Hirsch

I denne anden hoveddel af min opgave, vil jeg gøre brug af Alan Hirschs refleksioner om discipelskab. Årsagen til, jeg har valgt Hirsch er, at jeg ser, at han har et vigtigt bidrag til en kristocentrisk discipelskabsforståelse. I bogen *The Forgotten Ways. Reactivating the missional church*⁶ af Hirsch finder jeg en gennemtænkt discipelskabsforståelse⁷. Inden Hirsch udfolder sin discipelskabsforståelse, starter han med at udfolde sin kristologi⁸. Derfor vil jeg i denne opgave følge Hirsch således, at jeg ser på Hirschs kristologi, og på den baggrund vil jeg udfolde, hvordan Hirschs discipelskabsgreb er. Jeg er opmærksom på, at Hirsch har et andet anliggende i sin bog end at udlægge, hvad kristocentrisk discipelskab er. Dog bliver kristocentrisk discipelskab en af grundpillerne for Hirschs anliggende i bogen, som er at undersøge, hvad der skal til for, at kirke i Vesten har mission på dagsordenen.⁹

⁵ Enhedsbefalingen ser jeg eksempelvis i Ef. 4,3-6

⁶ Det er i denne bog Hirschs teologiske paradigme findes i forhold til discipelskab.

⁷ Hirschs discipelskabsforståelse bliver tæt vævet sammen med kirkens kald til mission. Hirsch har i bogen *The Forgotten Ways. Reactivating the missional church* forsøgt at sammenfatte sit paradigme for kirkens eksistensberettigelse.

⁸ Jeg er opmærksom på, at Hirsch er en praktiker, som gør sig teologiske overvejelser.

⁹ Hirsch giver i indledningen af sin bog eksempler på, hvornår kirken har levet i mission. Når det er lykket for kirken, ser Hirsch, at der har været et fænomen, som han kalder *Apostolic*

3.1. Jesus er Herre

3.1.1. Kristologi

Den første grundpille Hirsch redegør for, og som han mener, er den bærende for de øvrige er, at Jesus er Herre (Hirsch 2006, 85). Her udfolder Hirsch sin kristologi, og jeg vil kort redegøre for den.

Det første, der er at sige om Hirschs kristologi, er, at han tager afsæt i Det Gamle Testaments måde at forstå Gud. Det er afgørende for Hirsch, at læseren forstår, hvordan det bibelske hebraiske verdensbillede hang sammen. Dette verdensbillede bestod af, at der var guder for hver eneste livssfære, som mennesket bevægede sig i. (Hirsch 2006, 87) Denne polyteistiske verdensanskuelse kan umiddelbart ligge fjernt for vesterlændinge, men Hirsch mener, at det er den virkelighed langt de fleste stadig lever i. Nu har guderne blot fået andre navne i stedet for de guder, der var på Israels tid eller de, der var i den græsk-romerske verden. Guderne i dag hedder: forbrugerisme, romantisk kærlighed og selvhjælpsreligion (Hirsch 2006, 91). Derfor er det stadig aktuelt og afgørende, at kristne begynder at indfange, hvad det vil sige at tilhøre en monoteistisk religion. Hirsch udfolder, hvordan det bibelske hebraiske verdensbillede var centreret om Israel trosbekendelse, som lyder således:

”Hør, Israel! Herren vor Gud, Herren er én. Derfor skal du elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke. Disse ord, som jeg i dag befaler dig, skal ligge dig på sinde, og du skal gentage dem for dine sønner; du skal fremsige dem, både når du er hjemme, og når du er ude, når du går i seng, og når du står op. Du skal binde dem om din hånd som et tegn, de skal sidde på

Genius. Hirsch ser, at der skal være seks grundpiller for, at dette fænomen kan opstå. Samlet kalder han disse grundpiller for *mDNA*, som står for *missionalDNA*. Hirsch 2006, *The Forgotten Ways* s. 15-26

din pande som et mærke, og du skal skrive dem på dørstolperne i dit hjem og i dine porte” Deut. 6,4-9.¹⁰

Med denne trosbekendelse betyder det for Hirsch, at alt tilhører Gud. Det er ikke muligt i et bibelsk hebraisk verdensbillede at finde en adskillelse mellem det hellige og profane (Hirsch 2006, 91). Derfor kan man i Deutronomien i ét vers læse en forskrift for en handling i templet, og i det næste vers kan der læses om, hvordan kvinder skal forholde sig, når de har menstruation (Hirsch 2006, 90). Gud er altså interesseret i hele mennesket, og der er ingen menneskelige sfære, som han i sidste ende ikke er herre over (Hirsch 2006, 91).

Denne forståelse af, hvordan monoteismen blev forstået af jøderne, er baggrund for, hvordan de første kristne forstod, hvem Jesus var. Kristendommen har altid bekendt sig som en monoteistisk religion. Dog er der en forskel til jødedommens bekendelse. Denne forskel er Jesus Kristus. Nu er det ikke Gud Fader, der er Herre, men det er Gud Søn, Jesus Kristus. Dette skifte er sket, fordi Faderen har overdraget sit herredømme til Sønnen. Dermed er der blevet en kristocentrisk monoteisme. (Hirsch 2006, s. 93)

3.1.2. Implikationer af kristocentrisk monoteisme

Denne kristocentriske monoteisme har implikationer for den kristne og dermed kirken, da der i kristocentriske monoteisme bliver sagt: Jesus er Herre! Dermed siges der, at Jesus er Herre over alle menneskers livsfære. Det er ikke blot en måde at forstå, hvem Gud er i sit væsen, men det bliver en måde at forstå sig selv (Ibid.). Disse implikationer bliver svaret på, hvordan der ikke er andre guder i ens liv, men hvordan Jesus er Herre over alt. Jesus er Herre over ens arbejdsliv, familieliv, fritidsliv, konflikter og så videre (Hirsch

¹⁰ Hirsch har disse vers i *The Forgotten Ways* side 88. Jeg har valgt den danske oversættelse, da min opgave skrives på dansk.

2006, 95). Denne kristocentriske monoteisme tvinger en til at reflektere over, hvordan der leves ét liv frem for flere parallelliv. Den bevidste eller ubevidste skelnen mellem det hellige og profane i mange kristnes liv må naturligt ophøre, da Jesus dybest set er Herre over alt.

3.2. Gøre disciple

3.2.1. Discipelskab som en afgørende grundpille

Den næste grundpille Hirsch analyserer i sin bog, er discipelskab. Hirsch gør sig den betragtning, at uden discipelskab kommer kirken aldrig til at leve i mission. Derfor mener han, at den største forhindring for kirken i at udleve discipelbefalingen (Matt. 28,16-20)¹¹ er, hvis den ikke ved, hvordan den skal gøre mennesker til disciple af Jesus. (Hirsch 2006, 102) Hirsch trækker på C.S. Lewis i sin forståelse af, hvad discipelskab er: "[T]o draw people to Christ and make them like Christ" (Ibid.).

Denne definition baserer Hirsch på Jesu eget liv og virke. Jesus inviterede mennesker til at følge sig, og efter de havde fulgt ham i hans hverdag i tre år, sendte han dem ud i verdenen for at fortsætte hans gerning. Det gjorde han med troen på, at de var blevet formet nok af ham, så de ved hans Ånd kunne starte en omspændende verdensbevægelse (Ibid.). "For the follower of Jesus, discipleship is not the first step toward a promising career. It is in itself the fulfillment of his or her destiny. We never move from being a disciple *on-the-way*" (Hirsch 2006, 103). Meget rammende præciserer Hirsch, at discipelskab ikke er et skridt mod et højere niveau i ens kristenliv, men det omhandler ens hverdagsliv. Dermed bliver det i discipelvandringen, at Jesu herredømme bliver en større og større virkelighed for en. Det er igennem discipelskabet, at Jesus kommer til at regere over alle ens livssfære.

¹¹ Disse vers er oftest kendt som missionsbefalingen. Jeg ligger mig her på linje i Hirschs betragtning af disse vers som en discipelbefaling. Hirsch 2014, 21

Hirsch giver forskellige betragtninger på, hvorfor discipelskabet er svagt i den vestlige kirke. For det første påpeger han, at der i den vestlige kirketradition har været meget sprog for discipelskab¹², men der har været lidt praksis (Ibid). I oldkirkens historie var der handling knyttet til undervisningen om discipelskab (Hirsch 2006, 104). Hirsch ser, at baren for at være kirke er blevet høj, men baren for, hvornår en person er discipel er blevet lav. Dette er problematisk, da det ikke er i forlængelse af Bibelens syn af, hvad det vil sige at være en efterfølger af Jesus, og det er heller ikke en del af den kirkelige tradition (Ibid.). Hirsch mener, at det er afgørende, at kirken tager den her problemstilling alvorlig. Det, der er på spil ifølge Hirsch, hvis kirken ikke tager denne problematik alvorlig, er kirken evne til mission (Hirsch 2006, 106).

3.2.2. Legemliggørelse af evangeliet

Idet, at discipelskab betyder at komme tættere på Kristus og ligne ham mere, så tænker Hirsch, at det er afgørende, at discipelskabet får et legemliggjort udtryk igennem Jesu disciple. Det første, der er vigtigt at forstå for, at det kan blive virkeligt er, at Jesus både er indholdet af evangeliet, men han er også budskabet (Hirsch 2006, 114). Derfor skal Jesu liv nu udleves igennem hans disciple. Dog skal det ikke forstås således, at hver kristen skal lave en tidshistorisk kopiering af Jesu liv i evangelierne, men de skal igennem deres eget liv udleve de gode nyheder (Ibid.).

3.3. Delkonklusion

Hirsch betoner tydeligt i sin bog, at det afgørende for discipelskab er, at det har Kristus som Herre som sit centrum. Denne bekendelse medfører, at den kristne får alt det, som der skal til for at være en

¹² Min fornemmelse er, at ordet *discipelskab* er nyt i dansk kirke kontekst, men førhen anvendtes ordet *efterfølgelse*. Dermed mener jeg, at Hirschs betragtning holder også for en dansk kontekst.

efterfølger af Jesus. Hirsch nævner få steder perspektivet Jesus som frelser, eller i denne opgaves terminologi Kristus som gave. Jeg vil nu se på, hvad det betyder for de konkrete greb, han giver, når han taler om discipelskab.

3.4. Konkrete greb

I *The forgotten Ways* skitserer Hirsch sit teologiske paradigme for mission og discipelskab. For at se, hvilke konkrete greb Hirsch giver på discipelskab, anvender jeg bøgerne *Untamed. Reactivating a missional form of discipleship* og *Disciplism: Reimagining Evangelism Through the Lens of Discipleship*. Bogen *Untamed* har også Debra Hirsch¹³ som forfatter.

Bogen *Untamed* er bygget op i fire hoveddele, hvor den første hoveddel indeholder en teologisk refleksion af, hvem Gud er.¹⁴ Anden hoveddel har overskriften: *The untamed culture*. Her ses der på forskellige omstændigheder, som den vestlige kultur udfordrer discipelskabet med. Jeg vil udfolde nogle af de refleksioner Alan og Debra har i dette kapitel, da det afspejler, hvilke greb de har i forhold til discipelskab. Med hoveddelen *The untamed self* gennemgår Alan og Debra, hvordan menneskets "jeg" er på vildspor særligt i forhold til temaet seksualitet. Slutteligt bruges der plads på at skrive om Guds mission, og hvordan discipelskab er knyttet tæt sammen med mission. Jeg vil ikke udfolde denne hoveddel, da det er dét emne, der udfoldes i bogen *Disciplism: Reimagining Evangelism Through the Lens of Discipleship*.

¹³ Debra Hirsch er gift med Alan, og de har i en årrække gjort tjeneste sammen.

¹⁴ Her gennemgås mange af de samme refleksioner, som findes i de afsnit i *The Forgotten Ways*, jeg har beskæftiget mig med. Dog er der en større gennemgang af, hvordan Helligånden og discipelskab er knyttet sammen i det tredje kapitel: *The Spirit's edge*

3.4.1. Kulturens udfordring til discipelskabet

3.4.1.1. Forbrugerisme

Det første Alan og Debra gør opmærksom på i forhold til discipelskab og kulturen er, hvorledes discipelskab skal udfordre den kultur, der er i Vesten. "There is a lot that is dehumanizing, degrading, and evil, and the disciple is called to somehow discern the difference between it and what is good" (Hirsch 2010, 108). Med denne motivation griber Alan og Debra fat på forbrugerismen, som de ser som værende den største hindring i relationen til Gud (Hirsch 2010, 112). Igennem eksempler og refleksioner peger Alan og Debra på, hvordan *markedet* styrer samfundet, og hvordan discipelskabet også kan blive formet af markedet, hvis ikke hver kristen er opmærksom på, hvordan han eller hun bliver påvirket af den kultur, man er i. Grebet, som Alan og Debra giver til at navigere i forhold til forbrugerismen, er bjergprædikenen. Både den fra Matthæusevangeliet og i Lukasevangeliet (Hirsch 2010, 127-128).

Ud over, at kristne i den vestlige kultur bevæger sig i forbrugerismen på et dagligt plan, så reflekterer Alan og Debra over, hvordan forbrugerismen også har sneget sig ind i kirken. Dette afspejler sig i den mentalitet, som de udtrykker således: "[...] the community exist for me, nor me for the community" (Hirsch 2010, 139). I stedet for, at hver eneste person bringer sit med til bordet; det kan være nådegaver, gæstfrihed, gavmildhed eller andet, så forventes der, at præsten og måske lovsangslederen bringer så meget med, så de øvrige deltagere kan tage til dem selv, uden de skal give noget. Det får den konsekvens, at discipelskab bliver dét, som præsten eller øvrige ansatte i kirken gør, og den almindelige kirkegænger bruger de ansattes erfaringer i stedet for at få sine egne. Alan og Debra giver det greb, at alle kristne skal forstå, at de har et lige så stort et kald til at gøre disciple, som præsten har. "Not all are leaders, but all are ministers" (Hirsch 2010, 144). Her sigter de til det almene præste-

dømme (Hirsch 2010, 143). Altså betyder det, at discipelskab vedrører alle kristne.

3.4.1.2. Det kristne fællesskab

Et perspektiv som jeg vil hive frem, vedkommer den måde, hvorpå der tænkes i fællesskab. Fællesskab er for mig at se tæt knyttet sammen med, hvem Gud er. Den treenige Gud er i fællesskab med sig selv. Dog er han ikke blot i fællesskab med sig selv, men han åbner fællesskabet så mennesker kan være sammen med ham. På trods af den forståelse af Gud kan der ofte være en tendens til, at kirken lukker sig om sig selv og sætter nogle kriterier, som er med til at dømme mennesker "inde" eller "ude" af fællesskabet. Dette kalder Alan og Debra for *bounded set*. I modsætning til *bounded set*, så afspejler Gud i sit væsen et *centered set*, hvor der er et stærkt center. Centeret er Kristus. Med et *centered set* er det væsentlige, om mennesker er på vej mod eller væk fra centeret, og ikke hvorvidt de følger spillereglerne, som ofte er sociale konventioner frem for et værdisæt (Hirsch 2010, 152-153). Denne måde at tænke fællesskab på vil for mig at se udfordre, den tendens mange kristne fællesskaber har nemlig at søge tryghed ved at definere, hvem man er og i særlig grad, hvem man ikke er. Dog så er jeg overbevist om, at ved at øve sig i at praktisere *centered set*, så vil fællesskaber og dermed kirken komme til at afspejle Kristus mere og mere.

3.4.1.3. Familien

Et andet sted, hvor fællesskabet er udfordret er familien. I Vesten er familien som en bærende samfundsinstitution udfordret. Dette ses tydeligt i tallene for skilsmisser. Dette emne tager Alan og Debra op, og behandler. Jeg vil blot trække en refleksion ud fra deres analyse. I sin udfordring til kernefamilie modellen skriver Hirsch:

"Part of the problem is that the church, a bastion of conservative values, has now taken the family to be the frontier in its stand against the eroding forces of secularizing culture. In many ways this is right - the family is eroding - but the problem is that we find ourselves defending a non-biblical idea of the family!" (Hirsch 2010, 167).

Hirschs svar til denne udfordring bliver *oikos* tankegangen. I stedet for at bruge ordet *oikos*, fortrækker jeg at bruge terminologien en udvidet familie. Pointen for Alan og Debra er, at ved aktivt at vælge at leve som en udvidet familie, så er det en enestående mulighed for at få ansvarligheds relationer, rytmer med bøn, bibel og tilbedelse, skabe en gæstfri kultur og tjene andre (Hirsch 2010, 175).

3.4.2. Seksualitet og discipelskab

Som et teologisk greb begynder Alan og Debra i denne hoveddel med at fastslå, at Bibelen altid starter med menneskets væren, før den taler om menneskets gøre.¹⁵ Med væren bliver identiteten sat på plads. Det betyder, at en discipel gør eller handler, ud fra det han eller hun er. "This is very important for us to understand because any attempt to live as a disciple that is not properly founded on a true identity in Jesus will result in deviant religion" (Hirsch 2010, 183). Et af de steder i forhold til menneskets identitet, hvor Alan og Debra ser en stor udfordring for kirken og dermed discipelskabet, er, når det handler om menneskers seksualitet. På dette område har der ikke været et sundt forhold mellem hvem mennesket er skabt til, og hvordan det så skal handle.

Alan og Debra giver ikke en konkret praksis til, hvordan folk skal praktisere deres seksualitet. Dog giver de et paradigme på, hvordan mennesket skal forså deres seksualitet. Det paradigme Alan og De-

¹⁵ Det er princippet indikativ forud for imperativ, de forklarer.

bra gør op med er et dualistisk paradigme, hvor spiritualitet og seksualitet er adskilt fra hinanden (Hirsch 2010, 209). Det rette paradigme for dem er: "For disciples, the answer must be found in rejecting dualism and attempting to integrate our lives by bringing the whole of life, sex included, under the sovereignty of God" (Hirsch 2010, 212). Dette paradigme bevirker til at seksualitet og spiritualitet tilhører Jesus, som er Herre over alt (Hirsch 2010, 215).

3.4.3 Discipelskab og evangelisering

Et sidste greb jeg vil bringe i denne opgave er, hvordan Hirsch tænker, at discipelskab og evangelisering skal forstås i forhold til hinanden. Hirsch skriver i sin bog: *Disciplism: Reimagining Evangelism Through the Lens of Discipleship*: "Evangelism is implied in the process of disciple making and not the other way around" (Hirsch 2014, 21). Det er tydeligt i bogen, at Hirsch opponerer imod en evangeliseringskultur, som jeg fornemmer særligt findes i USA. Her handler evangelisering om at fortælle mennesker Guds frelse, bede en bøn med dem, og så kan de kalde sig kristne (Hirsch 2014, 26). Hirsch påpeger, at Jesus har kaldt kirken til at gøre disciple, og ikke blot sikrer dem en frelse. Særligt understreger han, hvordan frelsen tilhører Guds arbejde, og derfor mener han, at kirken er på gal vej, når den vil give folk frelse (Ibid.). Grebet til evangelisering er discipelskab.

Hirsch opponerer ikke blot mod en evangeliseringskultur, men han opponerer mod den ensidige kristologi, som han har set hos vestlige kristne. Den kristologi har udelukkende haft fokus på Gud som frelser, altså det som Jesus gjorde på korset (Hirsch 2014, 29ned.-30øv.). Denne kritik som Hirsch rejser, er for mig årsagen til hans betoning af Jesus som Herre både i denne bog og i de øvrige bøger, jeg har anvendt i denne opgave.

3.5. Delkonklusion

Det er tydeligt at se i de greb, jeg har udvalgt, at det paradigme, der ligger til grund for de betragtninger og analyser som Alan og Debra gør sig, er Kristus som Herre. Gang på gang ønsker de at afdække et emne sådanne, at læseren ikke er i tvivl om, at der ikke findes noget, som ligger uden for Kristi autoritet og herredømme. På den måde er deres greb i fin overensstemmelse med deres teologi. Samtidig må jeg konkludere, at Alan og Debras greb ikke afspejler konkret, hvilke udtryk de forskellige praksisser vil få. De udfordrer langt hen af vejen kristne paradigmer, men de giver ikke vejledning på, hvordan deres paradigme kommer til at se ud i de enkelte discipelfællesskaber og de enkeltes liv.

Denne kristologi motiverer for mig at se til et aktivt handlende discipelskab. Det er umuligt for Hirsch at tale om discipelskab som et passivt fænomen. Umiddelbart kan man rejse en kritik af, hvor Kristus som gave bliver af som et bærende fundament for, hvad discipelskab indeholder. Blandt andet nævner Hirsch ikke, hvad dåb og nadver gør for ens identitet som discipel. Det er værd at overveje, om Hirschs discipelskabsforståelse ikke vil være i fare for at havne i grøften, der hedder aktivisme. For mig at se mener jeg, det er et reelt spørgsmål at stille. Dog har jeg også set igennem læsningen af hans litteratur, at han prøver at have en balanceret forståelse af discipelskab. Hirsch udtrykker sig sådan: "Jesus is *the* whole Gospel - the whole Gospel of Jesus includes him as Lord *and* Savior - it's both/and and not an either/or!" (Hirsch 2014, 30). Med dette citat bliver min nuværende konklusion, at Hirsch har et kristocentrisk discipelskabsforståelse, men med en faldgrube, der hedder aktivisme, hvis læseren vælger at mislæse ham.

4. Syntese

Jeg har forsøgt at konstruere en syntese for, hvad kristocentrisk teologi indebærer i forhold til forståelsen af discipelskab. Det er afgørende for mig, når der tales om discipelskab, at det rummer både Kristus som gave og Kristus som forbillede. Dog har jeg i arbejdet med min problemformulering også kommet frem til, at der er nogle perspektiver fra andre kirkelige traditioner, som kan styrke en luthersk kristocentrisk discipelskabsforståelse.

På trods af, at Luther og Cavanaugh har teologiske uenigheder i forhold til, hvad der sker i nadveren, så mener jeg, at de begge beriger kirken med deres anliggender. Det lutherske anliggende sætter det enkelte menneske i frihed, og det understreger og styrker bevidstheden om, at det er Gud, der har stillet en på et fundament. Cavanaugh's anliggende her bidrager til en refleksion i den lutherske tradition. Da Luther i sin forståelse af nadveren har slået fast, at det er Kristus, der handler, så har denne betoning betydet, at andre perspektiver på, hvad der sker i det fejrende nadverfællesskab, været fraværende. Derfor mener jeg, at Cavanaugh's perspektiv på nadveren bidrager til en helhed i en kristocentrisk forståelse af nadveren og dens placering i menigheden. Denne kristocentriske nadverforståelse kan blive et afgørende element for, hvordan kristocentrisk discipelskab kan komme til udtryk. For med denne nadverforståelse bliver koblingen til discipelskabet den, at nadveren bliver det sted, hvor det er tydeligst at se, hvor den synlige kirke er. I denne synlighed bliver der givet de enkelte disciple en stemme, som kan lyde kraftfuld, da dens røst kommer som en enhed. Denne stemme kan frimodigt tale, da den får sin kraft af Kristus, som har givet sig selv for den enkelte, der modtager ham i nadveren. Nadveren bliver et element i discipelskabet som både giver næring og frimodighed til at tale de værdier, der gør sig gældende for disciple.

Alan Hirschs bidrag er Kristus som Herre. Dette perspektiv styrker den kristocentriske discipelskabsforståelse ved, at det er med til at nedbryde et dualistisk verdensbillede. Dette sker ved, at Jesu disciple bliver mindet om, at der er intet af det, som de kæmper imod eller for, som er uden for Kristi herredømme. Hirschs bidrag er meget vigtigt for at få en balanceret discipelskabsforståelse, så jeg gør Kristus som Herre eksplicit i forhold til min forståelse af, kristocentriske teologi.¹⁶

Når kristocentriske teologi indeholder Kristus som gave, Kristus som forbillede og Kristus som Herre, så forventer jeg, at talen om discipelskab vil være balanceret. Med dåben og nadveren er det altid muligt at understrege, hvordan en kristen har fået sin identitet som Guds barn. Dermed bliver fundamentet for hele talen om discipelskab slået fast. Den kristne er Guds barn, som med Kristus som Herre frimodigt kan følge efter ham, fordi han har vundet over alt, og alt vil komme til at tilhøre ham. Når den kristne bliver usikker på, hvordan han eller hun skal handle i praksis, kan og skal personen altid se på Kristus, som er det ypperste forbillede den kristne har.

5. Konklusion

5.1. Metode bevidsthed

Min metode i denne opgave har været at konstruere en syntese. Derfor har jeg brugt meget plads på at give de forskellige bidragsyder deres vinkel på discipelskab. En svaghed ved denne opgave er, at det er ikke hver bidragsyder, der oprindeligt har skrevet ind i samtalen om, hvad kristocentriske discipelskab indebærer. Dette har udfordret fastholdelsen af fokus. En anden udfordring i forhold til

¹⁶ Jeg fornemmer, at der i luthersk teologi har været en tendens til at tænke dualistisk, og der er skabt en skelnen mellem det profane og daglige. Denne fornemmelse har jeg ikke udfoldet i denne opgave, da det ikke ligger inden for opgavens ramme.

min metode i opgaven har været, at jeg ikke helt fandt det hos Hirsch, som jeg forventede. Jeg havde forventet, at Hirsch ville fremsætte forskellige discipelskabspraksisser i sine bøger. Dog ser jeg det som en styrke hos Hirsch, at han ikke låser sig fast på bestemte praksisser eller udtryk for, hvordan discipelskab skal modelleres, men han giver forskellige refleksioner på aktuelle problemstillinger i den vestlige kultur. Disse refleksioner er afgørende for de discipelskabspraksisser, der medfølger ved at leve med Kristus.

5.2. Konklusion på problemformulering

Min syntese indeholder, at for at få en forståelse af discipelskab uden at falde i for mange faldgruber, så er det afgørende, at Kristus som gave er det, der ligger fundament for, hvad det vil sige at være en kristen. Dernæst skal discipelskabet også indeholde Kristus som forbillede og Kristus som Herre. En kristocentrisk discipelskabsforståelse indebærer, at kristne undgår at forstå discipelskab som ren aktivisme, hvor Jesu forsonende gerning på korset bliver udeladt. Samtidig undgår kristne også, at discipelskab bliver et emne, som optager dem for en kortere periode, da discipelskabet er en fortløbende vandring, som den kristne altid vil være på. Slutteligt indebærer en kristocentrisk discipelskabsforståelse, at hver eneste kristen er kaldet til at gøre andre til disciple. Det kan man frimodigt bærer med på, for det er Gud, der allerede er i gang med at kalde mennesker til sig. Det er Guds ansvar, at mennesker må blive frelst, for det er ham, der skænker sig selv som en gave igennem sin Hellige Ånd.

6. Perspektivering

Med dette bachelorprojekt har det været min hensigt at konstruere en syntese, som svarer på, hvad kristocentrisk teologi indebærer for forståelsen af discipelskab. Denne syntese skal ikke blot give et teoretisk svar, men det er mit håb, at det må få praktiske implikationer for den måde, der tales om discipelskab i DanskOase.

Den første implikation, jeg ser, er, at det er afgørende, at der i DanskOases menigheder bliver reflekteret over, hvilken vægtlægning der er, når der tales om discipelskab. Denne tale sker for mig at se særligt i vores forkyndelse. Derfor er forkyndelsen et godt sted at starte, når der skal ses på, om det er en kristocentrisk discipelskabsforståelse, der bliver præsenteret. Jeg mener, det er yderst vigtigt, at der i forkyndelsen tales klart og tydeligt om Kristus som gave, Kristus som forbillede og Kristus som Herre. I praksis mener jeg ikke, at det er nødvendigt at alle prædikener indeholder alle elementer, men over en tid vil det være godt og spørge sig selv om, hvorvidt alle tre sider er blevet præsenteret. Jeg tænker, at der i den lutherske tradition kan være tendenser til to ting i vores forkyndelse. For det første kan der let kun blive talt om Kristus som gave, da det er det "ben", som det lutherske står stærkt på. Hvis dette gør sig gældende, vil jeg opmuntre til, at de to andre "ben" også bliver i talesat. Den anden tendens kan være, at som modreaktion på den klassiske forkyndelse, betones Kristus som Herre og forbillede stærkt i ens forkyndelse. Her er det min klare overbevisning, at det må aldrig glemmes at tale om Kristus som gave, da det er denne gave, der giver hver eneste kristen den rette identitet.

Den anden implikation jeg umiddelbart ser på baggrund af min konklusion, er, at discipelskab er vedkommende for alle kristne. Det er ikke et emne til bibelstudiegruppen, men det er den virkelighed alle kristne lever i. Det betyder, at når der tales om discipelskab, så skal der tales om en vandring sammen med Jesus, som får betydning for hele ens liv. Der er ingen sfære af ens liv, der ikke bør tilhø-

rer Gud, men hele ens liv bliver omkredset af evangeliet. Dog medfører en kristocentrisk discipelskabsforståelse ikke, at der nødvendigvis er bestemte discipelskabspraksisser, som gælder alle kristne. Dermed må der gives plads til forskellige udtryk. Det eneste, der gør sig gældende for alle disciple er, at Kristus er gaven, forbilledet og Herren for dem.

7. Abstract

In this paper I have tried to put together a synthesis that contains different point of views which combined create a Christ centered understanding of discipleship. I have put together this synthesis on the basis of Luther's teachings on the gospel. Luther says that the gospel contains Christ as gift and Christ as role model. I have deepened this basis in the paper's first part by involving William T. Cavanaugh, Owe Wikström and Luther himself who alle contributes to a definition of what Christ centered discipleship is. In the second part I have used Alan Hirsch to further expand the definition of Christ centered discipleship. With Hirsh's theological reflections and practical considerations I have concluded that in order to have a Christ centered understanding of discipleship on a solid foundation it is necessary to add Christ as Lord. A Christ centered understanding of discipleship therefore builds on Christ as gift, Christ as role model and Christ as Lord.

8. Litteraturliste

8.1. Grundpensum

Cavanaugh, William T. 2000. *Torture and Eucharist: Theology, Politics, and the Body of Christ*. Challenges in Contemporary Theology. Oxford: Blackwell Publishers, s. **205-281**.

Luther, Martin. 1996. *Den Store Katekismus* [Grosser Katechismus]. Martin Luther: Skrifter i Udvalg. Oversat af Leif Grane. Kbh.: Credo, s. **31-181**.

Samuel, Vinay. 1981. *The Meaning and Cost of Discipleship*. Bishop Joshi Memorial Lectures. Vol. 1980. Bombay: Bombay Urban Industrial League for Development.

Wikström, Owe. 1998. *Det Blændende Mørke* [Det bländande mörkret]. Oversat af Lage Jennervall og Elisabeth Knox-Seith, Frederiksberg: Anis, s. **14-28, 115-178**.

8.2. Særpensum

Hirsch, Alan. 2006.: *The forgotten ways*. Reactivating the missional church. Michigan: Grand Rapids: Brazos Press, s. **75-125**

Hirsch, Alan og Debra Hirsch. 2010.: *Untamed*. Reactivating a missional form of discipleship. Michigan: Grand Rapids: Baker Books, s. **14-260**

Hirsch, Alan. 2014.: *Disciplism: Reimagining Evangelism Through the Lens of Discipleship*. Ebook. Distributed via Exponential Resources, s **14-33**

8.3. Supplerende pensum

TT, Aarhus Universitet. 1994. *Teologiske Tekster*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, s. **169-183**